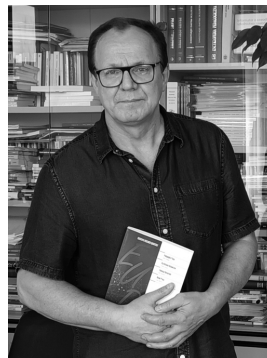

Krzysztof Franciszek Symela

Kompetencje przyszłości – co to takiego?

Według zaleceń europejskich – „kompetencje oznaczają udowodnioną zdolność stosowania w pracy lub w nauce oraz w rozwoju zawodowym i osobistym – wiedzy, umiejętności i zdolności osobistych, społecznych lub metodologicznych”.

Dzisiejsze kompetencje pracowników mają coraz krótszą datę ważności. Raport Światowego Forum Ekonomicznego wykazał, że średni okres półtrwania wiedzy u pracowników wynosi aktualnie około 6 lat. Do 2030 roku okres ten ma zmniejszyć się zaledwie do 2,5 roku. Bardzo możliwe, że za mniej niż 10 lat przeciętny pracownik będzie musiał nabywać nowe kompetencje zawodowe ponad dwa razy częściej niż obecnie. Ekspertki uważają, że w najbliższym czasie pracownicy będą potrzebować tzw. *future skills* (kompetencje przyszłości), aby zachować pracę lub w ogóle zapewnić sobie zatrudnienie. Sztuczna inteligencja i inne technologie sprawiają, że cały czas mamy do czynienia z nowymi rolami w firmach. Dlatego kompetencje przyszłości są po prostu tym, co może znacznie poprawić perspektywy zawodowe. Jest to „zestaw umiejętności, wiedzy i postaw, które są niezbędne, aby skutecznie funkcjonować i odnosić sukcesy w dynamicznie zmieniającym się świecie pracy, charakteryzującym się szybkim postępem technologicznym i globalizacją”.

Według OECD „kompetencje przyszłości obejmują zdolności adaptacyjne, kreatywne i krytyczne myślenie, umiejętności cyfrowe oraz zdolność do pracy w zróżnicowanych i interdyscyplinarnych zespołach, które są niezbędne do sprostania wyzwaniom przyszłych rynków pracy i globalnych problemów społecznych”. Raport OECD koncentruje się na przyszłości edukacji i kompetencjach niezbędnych w nadchodzących dekadach, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności adaptacyjnych i zdolności do pracy w zróżnicowanych zespołach.

UNESCO definiuje kompetencje przyszłości jako „umiejętności związane z myśleniem systemowym, innowacyjnością, zarządzaniem informacją, oraz etycznym podejmowaniem decyzji, które przygotowują jednostki do efektywnego uczestnictwa w społeczeństwie i gospodarce opartej na wiedzy oraz do podejmowania wyzwań związanych ze zrównoważonym rozwojem”.

Doskonalenie kompetencji pracownika dzięki edukacji skoncentrowanej na przyszłości sprawia, że staje się on bardziej elastyczny i łatwiej adaptuje się do nowego środowiska w organizacji. Ich rozwijanie wiąże się z samomotywacją oraz koncepcją *lifelong learning*, czyli uczeniem się przez całe życie.

Problematyka kompetencji, tych potrzebnych teraz i w przyszłości jest przedmiotem zainteresowań badawczych wielu autorów w drugim tomie „Edukacji Ustawicznej Dorosłych”. Z tego obszaru polecam artykuły: B. Kuźmińskiej-Sołśni *Kompetencje współczesnego nauczyciela – potrzeba doskonalenia w czasach sztucznej inteligencji*, C. Smaldone Villani, F. Pastorino Smaldone Villani, R. Mazura *Wykorzystanie podręcznika i modelu metodologicznego inteligentnej pracy w edukacji dorosłych*, K.F. Symeli, I. Woźniaka *Uwarunkowania europejskie oraz potrzeby edukacyjne i kwalifikacyjne w obszarze renowacji budynków* oraz M. Szczerskiej, M. Tomczaka, P. Ziemiańskiego, K. Wajszczyk *Badanie opinii studentów ICT na temat samooceny przygotowania zawodowego po studiach zdalnych*.

Udaną próbą włączenia się do trwających dyskusji i rozważań na temat efektywności edukacji włączającej, edukacji międzykulturowej, jak również oceny procesu kształcenia uczniów z Ukrainy w polskich szkołach w celu optymalizacji działań podejmowanych przez oświatę z uwzględnieniem potrzeb i trudności w społecznościach szkolnych jest artykuł D. Zbroszczyk, D. Majcher *Uczeń i nauczyciel wobec wojny*. Nadrzędnym celem zaprezentowanych wyników badań była analiza i ocena przebiegu edukacji uczniów ukraińskich w polskich szkołach i diagnoza ich trudności.

Interesujące walory poznawcze, wynikające z przeprowadzonych badań i analiz znajdziemy w artykułach D. Kukli i W. Karaś *Czy proces kształcenia jest satysfakcjonujący? Obraz z perspektywy studentów Republiki Słowackiej* oraz A. Włodarczyk-Czubak *W jaki sposób kształcić studentów filologii angielskiej w erze sztucznej inteligencji?*

W rozdziale informacyjnym uwagę czytelników kierujemy na wydarzenia, które odbyły się z udziałem CEDEFOP oraz w Ukrainie, Grecji, Niemczech i Polsce.

What are the competences of the future?

According to European recommendations, "competence means the proven ability to apply knowledge and personal, social or methodological skills and abilities in learning and in professional and personal development."

Today's workforce competences have an increasingly short expiry date. A report by the World Economic Forum showed that the average half-life of knowledge in employees is currently around six years. By 2030, this period is expected to decrease to just 2.5 years. It is very possible that in less than 10 years, an average employee will have to acquire new professional competences twice as often as today. Experts believe that employees need so-called 'future skills' in order to keep their jobs or secure employment. Artificial intelligence and other technologies mean that we are dealing with new roles in companies all the time. Therefore, the competences of the future are simply what can significantly improve job prospects. It is "a set of skills, knowledge and attitudes that are necessary to function effectively and succeed in a rapidly changing world of work, characterised by rapid technological advances and globalisation."

Improving competences through future-focused education makes an employee more flexible and adaptable to the new environment in the organisation. Their development is linked to self-motivation and the concept of lifelong learning.

The issue of competences, those needed now and in the future, is the subject of research by a number of authors in the second volume of the Journal, e.g. articles by B. Kuźmińska-Sołśnia "Competences of the modern teacher – the need for improvement in an age of artificial intelligence," C. Smaldone Villani, F. Pastorino Smaldone Villani, R. Mazur "The use of the workbook and the methodological model of smart work in adult education" K.F. Symela, I. Woźniak "European conditions and education and qualification needs in the area of build-ing renovation," and M. Szczerska, M. Tomczak, P. Ziemiański, K. Wajszczyk "Survey of ICT students' views on self-assessment of professional preparation after remote study."

D. Zbroszczyk and D. Majcher's article "Student and teacher in the face of war" is a successful attempt to contribute to the ongoing discussions and reflections on the effectiveness of inclusive education and intercultural education. The overarching aim of the presented research results was to analyse and evaluate the course of education of Ukrainian students in Polish schools and to diagnose their difficulties.

Interesting cognitive values resulting from the conducted research and analysis can be found in the articles by D. Kukla and W. Karaś "Is the educational process satisfactory? The perspective of students in the Slovak Republic" and A. Włodarczyk-Czubak "How to educate English language students in the age of artificial intelligence?"

In the NEWS, CONFERENCES, REVIEWS section readers' attention is drawn to events that took place with CEDEFOP and in Ukraine, Greece, Germany and Poland.

